

Onderzoekers gaan pad voor telers effenen

Cichoreiteelt op stoom helpen

De teelt van cichorei zit – als gevolg van de toenemende vraag naar inuline – in de lift. Uitbreiding van het areaal verloopt echter moeizaam, doordat de onkruidbestrijding en de teelttechniek allesbehalve eenvoudig zijn. Door Sensus geïnitieerd en IRS en PPO uitgevoerd onderzoek moet het pad voor meer telers effenen.

Zo'n 600 telers verbouwen dit jaar ruim 5.000 hectare cichorei. Drie jaar geleden lag het areaal op hetzelfde niveau als nu. Toen besloeg de afzet zowel inuline als fructose. Met de suikerhervorming werd de afzet van fructose gestaakt, waarna de cichoreiteelt halveerde. De vraag naar inuline stijgt nu weer, maar het aanbod blijft achter. Onder andere doordat de teelt allesbehalve gemakkelijk is. Peter Wilting, specialist onkruidbestrijding bij het IRS, vindt er geen doekjes om: de bestrijding van onkruid is een probleem bij de teelt van cichorei. „Melganzevoet bijvoorbeeld is zo'n grote belemmering, dat het verschillende akkerbouwers van de teelt weerhoudt. Het onkruid kan de opbrengst halveren.” Onkruiden als melganzevoet kunnen een probleem worden, doordat het cichoreizaad een lage kiemkracht heeft. Vanaf het zaaitijdstip duurt het zo'n drie maanden, tot het gewas zich sluit. Door de open plekken heeft onkruid vrij spel.

Spuiten voor inzaai

Om onkruiden in het jonge gewas te beperken, is bij het zaaien een bespuiting met bodemherbiciden als Kerb, Asulox of chloorprofam nodig. Bij droogte en gronden met een organisch stofgehalte van meer dan zes procent, is de toediening van deze middelen niet nuttig. Dan is het verstandiger het schoffelwerktuig meer in te zetten. Vlak voor opkomst van het onkruid is afbranden met Finale verstandig. Wel is het hierbij opletten dat het opkomende gewas niet via scheurtjes of inspoeling door regenwater na toediening geraakt wordt. Direct na de opkomst van het gewas kan begonnen worden met de onkruidbespuiting. Het uitvoeren van bespuitingen biedt echter relatief weinig soelaas. Er zijn slechts een beperkt aantal bestrijdingsmiddelen voor de teelt toegelaten. Wanneer deze middelen worden ingezet, moeten vroeg en vaak bespuitingen worden uitgevoerd: vijf tot tien keer per seizoen. Het effect is een geringe onderdrukking van het onkruid én een remming op de groei van de cichorei.

Cichoreitellers ontkomen niet aan het schoffelen door het gewas heen. Qua mechanische onkruidbestrijding ziet specialist onkruidbestrijding Wilting op korte termijn geen extra mogelijkheden. Er zijn wel ontwikkelingen, zoals het dichter bij de rij schoffelen met RTK-GPS gestuurde systemen en in de rij onkruid wieden met behulp van sensoren en camera's. Dit zijn echter geen totaaloplossingen.

Progressie boekje

Dit jaar werd al wel enige vooruitgang geboekt in de strijd tegen het oprukkende melganzevoet in cichorei met de toelating van het middel Stomp 400 SC. Het nadelig effect op de groei van het gewas wordt verkleind door de toevoeging van Chloor IPC. Het advies is een halve liter per bespuiting per hectare. IRS-er Wilting vertelt dat met de huidige toegelaten middelen geen optimale bestrijding wordt bereikt. „Wij zoeken het dan ook in nieuwe middelen, maar ook in bestaande middelen die nog niet in de cichoreiteelt zijn toegelaten. Daar liggen zeker mogelijkheden.” De specialist vertelt dat in proeven verschillende onkruidstrategieën worden onderzocht. Enkele onderzochte middelen resulteren in een goede onkruidbestrijding en geven een

gering negatief effect op het gewas. Namen kan Wilting niet geven. „Eerst moeten de middelen door de toelating komen; op z'n vroegst over twee jaar.”

Streven is om met de nieuwe middelen het aantal bespuitingen straks te beperken tot zo'n drie à vier, net als in de teelt van bieten. „Die kansen liggen er”, weet Wilting. „Waarmee de acceptatiegraad onder de telers ook groeit.” Tot die tijd moeten cichoreitellers het doen met het beperkte aantal middelen dat hen ter beschikking staat.

Opbrengstverschillen groot

Ondanks de problemen met de onkruidbestrijding, kunnen veel cichoreitellers hun teelt te optimaliseren. De opbrengstverschillen met anderen zijn echter groot. Gemiddeld brengt de teelt 40 tot 45 ton per hectare op, maar de uitersten verschillen tientallen tonnen. Naast factoren als weersomstandigheden en grondsoort, wijdt het IRS de uiteenlopende opbrengst aan specialisme. „Veel akkerbouwers vergelijken de teelt met bieten, maar die vergelijking gaat absoluut niet op. De teelt van cichorei is veel moeilijker”, vertelt IRS-coördinator cichorei-onderzoek Annemarie Naaktgeboren. „Met name beginnende telers kunnen de cichoreiteelt optimaliseren, door rekening te houden met de eisen die het gewas stelt.”

Zo'n eis van het gewas is de zaaidiepte. Deze moet tussen een halve en een hele centimeter liggen. Essentieel, en tegelijk moeilijk, is dan ook het bereiden van een vlak zaaibed met een dunne egale laag losse grond. Verder is een juiste bodemstructuur van belang en moet de zaaimachine juist zijn afgesteld om de planten egaal op te laten komen. De geadviseerde zaaizaadhoeveelheid ligt op 200.000 zaden per hectare. De geschikte planthoeveelheid ligt op ongeveer 150.000 planten per hectare. Veel telers bereiken deze hoeveelheid niet.

Wanneer zaaien?

De teelt van cichorei staat volop in het teken van onderzoek. Naast onderzoek naar ge-

schikte bestrijdingsmiddelen, wordt ook onderzoek gedaan naar het juiste zaaitijdstip. Begin april is het advies, maar de vraag is of halverwege maart – wanneer het zaaibed klaar is – wellicht verstandiger is. Zaaïen in maart kan echter resulteren in schieters. De kans hierop is groter bij een koude start. Een ras met een goede schieterresistentie zou eerder gezaaid kunnen worden.

Lubbert van den Brink voert namens het PPO onderzoeken uit, waaronder proeven met verschillende rijafstanden. Toekomstperspectief op zandgrond ligt wellicht in een nauwere zaaiafstand. Ook dit jaar bleek de cichorei met een rijafstand van 37,5 centimeter ten opzichte van 50 centimeter één tot twee weken eerder te sluiten. Afhankelijk van de opbrengst is een nauwere zaaiafstand rendabel, ook vanwege het vroegere rooitijdstip. Ook hiernaar wordt onderzoek gedaan. Van den Brink: „Tot nu toe was het effect op de opbrengst met een nauwere rijafstand tussen de nul en tien procent.”

Telers motiveren

Terwijl onderzoekers de cichoreiteelt proberen te stroomlijnen, probeert Sensus telers gemotiveerd te maken voor de teelt. Onder andere op basis van gunstige contractvoorwaarden. Dit seizoen is de gemiddelde te verwachten uitbetalingsprijs 75 euro per ton, over de voorwaarden voor 2010 kan manager agrarische zaken René Schunselaar van Sensus nog niets kwijt: „Die voorwaarden brengen we in september naar buiten.” Telers die voor het komende seizoen een cichoreicontract met Sensus willen aangaan, kunnen dat vanaf volgende maand aanvragen.

Sensus is zich terdege bewust van de problemen waar telers tegenaan lopen. De vraag naar meer kennis over de teelt vanuit Sensus, leidde er toe dat PPO in samenwerking met IRS onderzoeken uitvoert. Schunselaar: „Inuline is een vrij product. De vraag is gezond. Naast borging van het opbrengstniveau, willen we een opbrengstverhoging bereiken. Een betere onkruidbestrijding zou leiden tot een verbeterde teelt. We hopen uitbreiding van de teelt te vergemakkelijken door de belemmeringen weg te nemen.”

ONKRUIDBESTRIJDINGSADVIES INULINECICHOREI 2009

Tijdstip

Voor zaai

Bij, of direct na, zaai*

Na zaai, ruim vóór opkomst

Na-opkomst 1 (± 80% opkomst)

Na-opkomst 2 (1-echt-blad)

Bestrijdingsadvies

begin schoon! Bestrijd overblijvende onkruiden met 2-3 l Roundup.

2 kg propyzamide + 1 l Asulox + 2 l chloorprofam

indien er onkruiden bovengekomen zijn vóór cichorei: 2-3 ltr Finale SL 14

0,5 l chloorprofam + 5 gr Safari + 0,5 l Legurame + 200 gr propyzamide

Mix als bespuiting 4, met toenemende doseringen chloorprofam en Safari. Doseringen afhankelijk van gewasstand. Per echt cichoreiblad kan 0,1 l Dual Gold of 0,1 l Stomp 400 SC (bij melganzevoet) aan de mix worden toegevoegd.

* Dit advies geldt voor zavel- en kleigronden. Bij zand- en dalgronden geldt: 0-2 kg propyzamide + 2 l chloorprofam.

Aantekeningen:

- Op 'zware' kleigrond eventueel de dosering van Asulox verhogen naar 2 l/ha.

- Bij toepassing van Finale is er bij regen en/of niet goed gesloten grond (scheurtjes) risico op wegval van opkomende cichoreiplantjes.

- Bij toediening van chloorprofam: bij onregelmatige opkomst en gunstige omstandigheden voor onkruidbestrijding (vochtig): 1° bespuiting na-opkomst alleen 0,5 l chloorprofam.

- Pas op met Chloorprofam in de omgeving van gevoelige gewassen zoals bloeiende boomgaarden, gewassen en dergelijke.

(Bron: www.cichorei.nl)